

act s-a desfășurat în tensiunea și atmosfera pretinse de dramă. În celelalte acte, pe măsură ce acțiunea înainta, interpretii și-au pierdut din siguranță, au slăbit din intensitatea tragică, întâmplările au început să se simplifice, să-și pălească înțelesurile. Actul al III-lea, monoton, lipsit de nuanțe, a căzut în inexpressiv. Oricum, unii dintre interpreți au arătat că pot susține un joc de relații complexe, sobru și nu lipsit de distincție. Ne gândim la Ricardo Colberti (în robustul bătrîn Mayo), cu capacitatea lui de interiorizare; la puterea de convingere cu care Constantin Adamovici, împrumutînd jovialitate bătrînului lup de mare Dick Scott, a știut să transmită tristețea și omenia celui frustrat de umanitate; la economia de mijloace expresive a Elenei Drăgoi, reținută, fără artificii, în mărturisirea neliniștilor mamei; la unda de poezie cu care Victor Odillo Cimbru a învăluit neputința tragică a lui Robert Mayo. De altă parte, deși interesant schițate de Ion Borst în actul I, caracterul și fața lui Andrew Mayo au pluit pe parcursul spectacolului în incertitudine. Distribuită cu curaj în rolul tinerei Ruth Atkins, absolventa Constanța Comănoiu a demonstrat sensibilitate și forță dramatică, dar, handicapată de stările psihologice prea diverse și contradictorii, ea a parcurs cu dificultate, monoton, pasajele puternic dramatice dinspre final. Neartistice, stridente prin soluțiile meșteșugărești, au apărut apoi compoziția Luciei Georgian (bătrîna Atkins) și cea a lui Vasile Varganici (doctorul Fawret). Ne-a surprins de data aceasta și nerealizarea decorului, semnat tot de scenograful Sever Frențiu. Colinele, acoperite stingaci cu butaforie, mușchi și pietre, au fost evident stînjenitoare pentru mișcarea actorilor și incapabile să sugereze poezia naturii, locul unde oamenii „binecuvîntează umbra“.

* * *

Un repertoriu echilibrat și valoros, în care figurează, pe lângă piese românești reprezentative: *Șeful sectorului suflute, Uiforul, Comedia zorilor*, lucrări din repertoriul universal clasic și modern, *Dincolo de zare, Don Carlos*, farsa *Pălăria florentină*. Un ansamblu de actori cu disponibilitate pentru genuri dramatice diferite. Exigențele actuale nu sînt însă pe deplin satisfăcute. Pentru aceasta, teatrul din Arad pretinde, pe bună dreptate, regizorilor să-și ducă pînă la capăt munca de ridicare a propriei lor măiestrii, ca și a acelor actori din echipă ce n-au atins încă planul de capacitate creatoare de pe care se manifestă cei mai buni dintre ei. În această ordine de idei, e de dorit concentrarea muncii pe linia „șlefuirii“ și omogenizării artistice a echipei, a lichidării urmelor de diletantism ce transpar în unul sau altul din spectacole.

Baia Mare

Confruntată cu fața modernă a orașului, cu acel plan superior de exigențe, creat în ultima vreme de spectacolele cele mai bune ale teatrelor din țară, activitatea Teatrului din Baia Mare nu marchează suficient de pregnant semnele înnoirii.

Imaginea globală pe care o oferă seria spectacolelor date în această stagiune arată că, mai ales în privința perfecționării mijloacelor de expresie, teatrul mai are un drum serios de parcurs.

Piesa lui Dürrenmatt, *Vizita bătrînei doamne*, a prilejuit mai multor teatre spectacole interesante, vii. La Baia Mare, acest lucru nu s-a întîmplat. Regizorul Miron Niculescu pare să nu fi avut deplină încredere în forțele actorilor; de aceea, el nu a valorificat textul pe linia filonului său bogat de ironie, de persiflare caustică și denunțare violentă a puterii distrugătoare a banului. Concepția spectacolului, incertă, s-a concretizat

Lulu Savu (Claire Zachanassian) în „Vizita bătrânei doamne” de Fr. Dürrenmatt

Petre Dinuliu (Brinduș) și Corneliu Miticlu (Mișu) în „Ziaristi” de Al. Mirodan

într-un amestec dezordonat de elemente de coregrafie revuistică, de accente melodramatice, cu preferință pentru „culoare”. A fost astfel „îndulcit” un text a cărui notă caracteristică trimite spre ridicolul sinistru, spre ferocitatea grotescă; iar actorii, derutați, au fost lipsiți de o axă certă în jurul căreia să-și definească precis și pregnant rolurile.

E drept, actrița Lulu Savu s-a străduit să adopte în interpretarea eroinei mijloacele jocului sobru, laconic, direct. Totuși, realizarea ei nu trece de hotarul unui studiu meritoriu; pentru a ajunge la dimensiunile tragicomicului și ale *simbolului*, e nevoie de o încărcătură mai mare de cinism și ironie, cu o disponibilitate mai pronunțată spre nuanțe. În concordanță cu intenția textului a apărut cuplul Koby și Loby (Vasile Grădinaru, Gheorghe Lazarovici). Celelalte personaje — de importanță centrală — au fost însă prea puțin aprofundate de regizor, interpretările rămânând satisfăcute doar de impulsul primelor soluții. Cu toate că unele premise interesante, de justă caracterizare, nu au lipsit: Profesorul, de Pildă, conceput de Mircea Olaru pe linia unui cinism lucid, sau Ill, pe care Virgil Fătu a încercat, dar fără reușită, să-l salveze de la alunecări în „sincerități” melodramatice.

Spectacolul cu *Pădurea fără copaci*, lucrare de debut a tînărului scriitor Valentin Munteanu, dovedește preocuparea pentru stimularea dramaturgiei originale. Situat în lumea muncitorilor forestieri, conflictul piesei e determinat de contradicțiile caracteristice luptei pentru o nouă atitudine față de muncă. Întîlnim în această lucrare fiorul unei vieți autentice, curate, personaje episodice inedite, cu suculență pitorească, sinceritate în tonul dezbaterii. Subiectul e construit însă pe locuri comune: populat, în genere, cu personaje schematice, animat de procese sufletești superficial urmărite și mai ales rezolvate în grabă.

Spectacolul, pus în scenă de Marius Popescu, trăiește prin cîteva realizări actoricești, îndeosebi în rolurile de al doilea plan (cele mai bogat prezentate și de autor). Lulu

Savu a întrucipat, cu savoare comică și dezinvoltură, o femeie de serviciu „atoateștiutoare”, simplă, apropiată oamenilor. Cu vibrație tinerească și cu haz, Gh. Lazarovici a înfățișat un simpatic și inimos muncitor muntean. S-a distins și Virgil Fătu în rolul unui bătrîn îndrăgostit de cai și cărașie. Incolo, interpretări tributare rutinei. Ar fi fost dorit ca regizorul să se fi apropiat cu mai multă înțelegere de laturile mai șubrede ale textului; să fi îndrumat pe actori pe linia animării dialogului prin acțiuni scenice semnificative, pe linia unei mișcări de ansamblu omogene. Dacă, de exemplu, ar fi depus un efort mai susținut pentru a găsi personajelor reacții proprii modului lor de a gândi, interpretările unor actori ca Larisa Stase-Mureșan și Ion Săsăran s-ar fi bucurat de o anumită individualitate. Regizorul nu a cheltuit suficientă fantezie, nici pentru a pune în valoare, într-un mod original, tema piesei. Spectacolul cerea și un cadru plastic mai bogat în detalii, care să sugereze poezia naturii și a momentului cînd se petrece acțiunea (noaptea de Anul Nou, într-o cabană din creierul munților).

În montarea, semnată tot de Marius Popescu, a *Ziaristilor*, s-a ajuns la o atît de mare simplitate în toate compartimentele — regie, interpretare și scenografie — încît, lipsit de subtext, de poezia filonului romantic, ce constituie farmecul piesei, universul uman, cu viața, personajele și spiritul său, a fost anihilat prin inexpressivitate. Monotonia i-a răpit textului dinamica, strălucirea și luminozitatea binecunoscute, ca și spontaneitatea dialogului, încît — pare ciudat — spectacolul nu a avut umor. Textul a fost oarecum însuflețit abia în actul III, unde s-au realizat cîteva momente din atmosfera febrilă, ritmul trepidant, specific unei tipografii. Aici, Cornel Mititelu, în rolul secretarului de redacție, a „mișcat” scena cu sinceritate și candoare. Dar, majoritatea interpreților, pe parcursul întregului spectacol, au înfățișat personajele în contururi „standard”, cu soluții meșteșugărești, gesturi, atitudini clișeu: „ingenuă”, „erou pozitiv”, „erou negativ”.

În sfîrșit, exemplul cel mai elocvent în ce privește plafonarea preocupărilor profesionale în acest teatru a fost spectacolul *Șeful sectorului suflete*. Aici, totul a apărut ca o improvizație, lectură crudă a textului, cu liniile directe ale conflictului nefixate, stră-

Ion Miinea (Săndoi), Ion Uță (Ifrim), Larisa Stase-Mureșan (Vera) și Lulu Savu (Lucreția) în „Pădurea fără copaci” de Valentin Munteanu

ine de amănuntul necesar artistică pentru a deosebi planurile, real și imaginar, pe care se desfășoară acțiunea. Impresia a pornit, în primul rând, de la cadrul plastic (Vasile Paulovici), ale cărui elemente — o fișie de tul roz atârând într-un colț al scenei nude, câteva piese de mobilier nedecise, grosolan executate — în contradicție cu intențiile textului, cu aspirațiile eroilor spre eleganță, puritate și frumusețe. A apărut apoi evident că regizorul Petre Meglei, în munca lui cu interpretii, a fost covârșit de dificultatea exprimării nuanțelor extrem de fine ale vieții psihologice, de definirea stărilor de spirit atât de subtil variate, înfățișate de piesă. O colaborare mai atentă cu actorii, îndeosebi cu Larisa Stase-Mureșan — care a dovedit reale afinități cu personajul Magdalena (multă sensibilitate, căldură, grație scenică) — și Ion Miinea, serios preocupat de maturizarea sa artistică (și care a adus în dublul rol al Șefului-Gore o prezență vie), ar fi impus o aprofundare analitică a biografiei și a problematicei acestor personaje și ar fi dus la înfruntarea, în bună măsură, a acestei dificultăți.

* * *

Slăbiciunile semnalate amintesc de una din carențele principale în activitatea teatrului băimărean: lipsa regiei. Revenim astfel la ceea ce critica a repetat frecvent în ultima vreme: necesitatea de a se găsi și la Baia Mare directori de scenă care să pornească de la o analiză matură a resurselor creatoare ale colectivului, lucrând mai atent și mai aplicat cu actorii. Prea des, în punerile în scenă ale acestui teatru apar scheme aproximative în loc de caractere, șabloane în loc de sentimente sau atitudini umane reale. Conducerea teatrului și factorii îndrumători au trecut prea ușor peste măsurile ce trebuiau luate pentru a asigura activității teatrului nu jumătăți de reușite, ci succese depline. Recomandarea făcută teatrului, în revista noastră¹, de a invita regizori dintre cei mai buni, de a-și forma un mănunchi de colaboratori artistici permanenți, ale căror metode să se completeze armonios și care să dirijeze într-un proces bine coordonat creșterea întregului colectiv spre o activitate egală și constantă, a rămas, pare-se, fără ecou. Până la atingerea acestui obiectiv (știm că e dificil de îndeplinit) se impune ca în conducerea teatrului să se formeze spiritul de exigență necesar pentru ca nici un spectacol să nu apară în fața publicului purtând semnele neglijenței, ale improvizăției. Numai astfel teatrul din Baia Mare va putea face un pas înainte spre maturizarea sa artistică, va putea marca o treaptă nouă, superioară, pe care s-au situat astăzi multe dintre colectivele teatrale din țară.

Valeria Ducea

¹ Teatrul, nr. 9/1962